והלכתא כרב חמא. תוס' ה"ה הלכתא נמי כר"נ בטרשא מדקאמר לקמן (דף סח:) לית הלכתא כטרשא "דפסולתי מכלל דבהדך הוי הלכתא והא דנקט הכא הלכתא כרב חמא לא אתא לאתמוטי מלא לחפוקי דרב פפא והייט מעמא דר"נ לא שרי אלא בדלא קן אבל רב פפא ורב חמא לא שרו אפילו בקן לו כשהעבר קבוע דהוי בקן ורב פפא אסיקנא דרב נחמן קאי דשאני הכא דקן לה ולא גרסי' במילתא דרב פפא טרשא דידי ודאי שרי דמשמע ליכא דודאי דיותר שרי מדרב נחמן אלא גרסינן טרשא דידי שרי ואי גרס ליה איכא למימר דלסברא דרב פפא דלא אזיל בתר לוקח שרי מפי אבל לפי האמת דרב נחמן שריא ודרב פפא אסור וכן פסק רב האי גאון בשער מ"ב דהלכתא כטרשא דרב נחמן [א] אך פירש טרשא דר"נ

בע"א ממה שאנו מפרשים: **רב** הונא אמר מוכר אוכל פירות כו' - ולא רצו לפרש לוקח אוכל פירות וכדאמר ליה אדעת קנויה לך מעכשיו וזוזי ליהוי הלואה גבך כדבסמוך דאמתני' קיימי דקתני הכא מעות וטול את שלך ומשמע להו וטול את שלך זכי את שלך וקני מקחך דע"י הכאת מעות קני מעתה לו למפרע ולא משמע להו טול את שלך שכבר קנית אלא שבתורת משכון משאר בידו: **לא** תמכרם אלא לי בדמים הללו אסור - מה שפירש בקונטרס פסק לו דמים מועטין להוסיף על מעות הללו להעמידה בידו אם בא למוכרה משום דלאו אורחא דמילתא הוא שימחול לו לגמרי בדמי הלואה דלמה יעשה כן דטוב לו שתהא בתורת משכון שיפדה מתי שירצה ובאמצע פירש כן דבלאו תוספת דמים פוסק עמו להלמיתה בידו אם בא למוכרה דכשידחוק לוקח מלוה ממעותיו ע"כ יהא זקוק לפדותה לו למוכרה וא"ת אמאי אסריגן הכא והא תנן *לקמן (ל' סה.) הלוהו על שדהו וא"ל אם לא אתה נותן לי מכאן ועד ג' שנים הרי היא שלי הרי היא שלו ומסתמא חייבי בלוקח בפחות משויה וכן משמע בגמרא (לקמן שם) דקאמר לאחר מתן מעות לא קנה אלא כנגד מעותיו וי"ל דלמאי דמוקי לה (ה) *מעכשיו א"ש דלא הויא הלואה ואפילו למאן דמוקי לה בלא מעכשיו מ"מ התם הלוה היה יכול למכור מן השדה לאחר כנגד המלוה וליקח לעצמו המותר וכשהוא מביא לו טלה אינו עושה משום רבית אלא מילתא בעלמא הוא דעבד (*מלוה לגביה) שמחל לו בחנם: **לכשיהיו** לי מעות החזירם לי אסור - דלא כרבי יהודה ולא דמי למשכנתא בלא נכייתא (לקמן ד' סז:) דהכא אם לא יפדה אין זה מלוה אלא מכר אבל משכנתא יכולים לעולם לפדות אז הוא אז יורשיו אבל כאן נהי דהוא יכול לפדות יורשיו אין יכולין לפדות: פטומי

והלכתא כר' אלעזר דרבית קטנה יוצאה בדיינין: **מתני'** ה"ג במתני' מכר לו את השדה ונתן לו מקצת דמים ואמר לו אימתי שתרצה הבא מעות וטול את שלך אסור לעשות כן ועוקצא דאמר ליה "לכי מייתית מותר המעות קנה מעכשיו" לפיכך אסור לעשות כן שאם יאכל מוכר פירות בתוך כך לכשיבא זה המעות נמצא שהשדה קנויה לו מיום המכר וזה אכל הפירות בשכר המתנת מעותיו, ואם יאכל לוקח פירות מעכשיו אמת לא יכול מותר המעות ויחזור לו זה מה שקיבל ונמצא שלא היתה שדה קנויה לו דהא לכי מייתית קני מעכשיו אמר ליה והא לא אייתי, ומעות הרשאומות כמלוה בעלמא היו אלא מוכר וזה אכל פירות בשכרו: **גמ' מי אוכל פירות.** מכר וקבל מקצת מי אוכל פירות בתוך כך: **מוכר אוכל פירות**: לקמיה מוקי לה בספר דדמפרש ולא פליגי כו' **מעלין** - מפקידין אותו ביד אלים: **אם** יגמור מקחו יתנם ללוקח אם לא, יחזיר המוכר מה שקיבל ויטול פירותיו: **הא דאמר ליה "לכי מייתית קני"**. מוכר אוכל פירות שאין השדה קנויה לו אלא מכאן ולהבא, ועד השתא דידיה אכל: **הא דאמר "לכי מייתית קני מעכשיו"**. אין זה אלא תנאי שאם יקיים תנאו יהא השדה קנוי לו מן היום, ואם לא קיים תנאו נמצא שאכל המוכר פירות של לוקח עד שעכשיו בשכר המתנת מעותיו: **תני רב אפרא** - ואלא היה מפורש במשנה מתי שניהן מותרין ומתי אסורין ופי' רבא מסברא: **"קני מעכשיו כשיעור זוזך"** - והשאר לכי מייתית קני, זה אוכל פירות קרקע המגיע לדמים שנתן ונמצאו אוכל השאר: **"לכי מייתית קני"** - הכל מעכשיו שניהם אסורין כדפריש לעיל: **"לכי מייתית קני"**; עד דמייתי, שדה של מוכר הוא: **"קני מעכשיו, וזוזי ליהוי הלואה גבך"** - כיון דאקנייה מעכשיו הרי היא של לוקח, ואם יאכל מוכר פירות בשכר המתנת מעות יאכלם: **לד אחד** - דלמא אתי לידי רבית, דלמא לא אתי כולי: אם מוכר אוכלם אלא נמר לוקח מקחו אין כאן רבית, דאמר רב יהודה אמר שמואל: כל מי שאין לו אין לו רבית, אלא אם כן עכשיו בה כלום ואפילו נמר הלכך פירי דהשתא רבית הן חלנו

והיכא דאמר ליה "קני מעכשיו וזוזי ליהוי הלוואה גבך" הרי קנויה לו מעכשיו, ואם יאכל מוכר פירות הרי הוא רבית: **משכן לו בית** - ברייתא היא: **בדמים הללו** - פסק לו דמים מועטים להוסיף לו על מעות הלואה להלמיתה בידו אם בא למוכרה: **לד אחד** - הא' נמי דלמא לא אתי לידי רבית - דלא יהא למוכרה לעולם ולרבי יהודה אם יהא למוכרה מותר לזה לקבלה בדמים שפסק דמתחילת התנאי לד אחד הוא דהוה ברבית: **מכר לו בית** - מוכר "ע"מ כן אני מוכר לך שכשיהיו לי מעות החזירם לי ומוזל: **לכשיהיו לך מעות אחזירם לך** - הלוקח אמר לו מאילו כן: **מוכר**: ולקמיה מפרש טעמא: **מאן תנא** - אחיסור קאי: **כ"ל דאמר ליה מדעתא** - נמי חזר וקיבל מעותיו, עד שכשיו שלו היצה וחוזר ומוכרה לו, אבל ריש"א שע"כ צריך להחזיר מעיקרא לאו מכר הוא: **אלא באחריות** - שאם יטרפנה בעל חוב שלי לא אחזיר לך כלום וכגון דפרים ליה הכי בהדיא בטרשא, דאי מסתמא הא מוקמינא לחריות מעות סופר: **מגבינא שופרא שבחא ופירי** - מעידית שבגבינה אפרע לך אם השבח שתשבית והפירות שיטרפו ממך: פטומי

מתני' ה"ג במתני' מכר לו את השדה ונתן לו מקצת דמים ואמר לו אימתי שתרצה הבא מעות וטול את שלך: **אסור** - לעשות כן ועוקצא דאמר ליה "לכי מייתית מותר המעות קנה מעכשיו" לפיכך אסור לעשות כן שאם יאכל מוכר פירות בתוך כך לכשיבא זה המעות נמצא שהשדה קנויה לו מיום המכר וזה אכל הפירות בשכר המתנת מעותיו, ואם יאכל לוקח פירות מעכשיו אמת לא יכול מותר המעות ויחזור לו זה מה שקיבל ונמצא שלא היתה שדה קנויה לו דהא לכי מייתית קני מעכשיו אמר ליה והא לא אייתי, ומעות הרשאומות כמלוה בעלמא היו אלא מוכר וזה אכל פירות בשכרו: **גמ' מי אוכל פירות.** מכר וקבל מקצת מי אוכל פירות בתוך כך: **מוכר אוכל פירות**: לקמיה מוקי לה בספר דדמפרש ולא פליגי כו' **מעלין** - מפקידין אותו ביד אלים: **אם** יגמור מקחו יתנם ללוקח אם לא, יחזיר המוכר מה שקיבל ויטול פירותיו: **הא דאמר ליה "לכי מייתית קני"**. מוכר אוכל פירות שאין השדה קנויה לו אלא מכאן ולהבא, ועד השתא דידיה אכל: **הא דאמר ליה "לכי מייתית קני מעכשיו"**. אין זה אלא תנאי שאם יקיים תנאו יהא השדה קנוי לו מן היום, ואם לא קיים תנאו נמצא שאכל המוכר פירות של לוקח עד שעכשיו בשכר המתנת מעותיו: **תני רב אפרא** - ואלא היה מפורש במשנה מתי שניהן מותרין ומתי אסורין ופי' רבא מסברא: **"קני מעכשיו כשיעור זוזך"** - והשאר לכי מייתית קני, זה אוכל פירות קרקע המגיע לדמים שנתן ונמצאו אוכל השאר: **"לכי מייתית קני"** - הכל מעכשיו שניהם אסורין כדפריש לעיל: **"לכי מייתית קני"**; עד דמייתי, שדה של מוכר הוא: **"קני מעכשיו, וזוזי ליהוי הלוואה גבך"** - כיון דאקנייה מעכשיו הרי היא של לוקח, ואם יאכל מוכר פירות בשכר המתנת מעות יאכלם: **לד אחד** - דלמא אתי לידי רבית, דלמא לא אתי כולי: אם מוכר אוכלם אלא נמר לוקח מקחו אין כאן רבית, דאמר רב יהודה אמר שמואל: כל מי שאין לו אין לו רבית, אלא אם כן עכשיו בה כלום ואפילו נמר הלכך פירי דהשתא רבית הן חלנו

והיכא דאמר ליה "קני מעכשיו וזוזי ליהוי הלוואה גבך" הרי קנויה לו מעכשיו, ואם יאכל מוכר פירות הרי הוא רבית: **משכן לו בית** - ברייתא היא: **בדמים הללו** - פסק לו דמים מועטים להוסיף לו על מעות הלואה להלמיתה בידו אם בא למוכרה: **לד אחד** - הא' נמי דלמא לא אתי לידי רבית - דלא יהא למוכרה לעולם ולרבי יהודה אם יהא למוכרה מותר לזה לקבלה בדמים שפסק דמתחילת התנאי לד אחד הוא דהוה ברבית: **מכר לו בית** - מוכר "ע"מ כן אני מוכר לך שכשיהיו לי מעות החזירם לי ומוזל: **לכשיהיו לך מעות אחזירם לך** - הלוקח אמר לו מאילו כן: **מוכר**: ולקמיה מפרש טעמא: **מאן תנא** - אחיסור קאי: **כ"ל דאמר ליה מדעתא** - נמי חזר וקיבל מעותיו, עד שכשיו שלו היצה וחוזר ומוכרה לו, אבל ריש"א שע"כ צריך להחזיר מעיקרא לאו מכר הוא: **אלא באחריות** - שאם יטרפנה בעל חוב שלי לא אחזיר לך כלום וכגון דפרים ליה הכי בהדיא בטרשא, דאי מסתמא הא מוקמינא לחריות מעות סופר: **מגבינא שופרא שבחא ופירי** - מעידית שבגבינה אפרע לך אם השבח שתשבית והפירות שיטרפו ממך: פטומי

מתני' ה"ג במתני' מכר לו את השדה ונתן לו מקצת דמים ואמר לו אימתי שתרצה הבא מעות וטול את שלך: **אסור** - לעשות כן ועוקצא דאמר ליה "לכי מייתית מותר המעות קנה מעכשיו" לפיכך אסור לעשות כן שאם יאכל מוכר פירות בתוך כך לכשיבא זה המעות נמצא שהשדה קנויה לו מיום המכר וזה אכל הפירות בשכר המתנת מעותיו, ואם יאכל לוקח פירות מעכשיו אמת לא יכול מותר המעות ויחזור לו זה מה שקיבל ונמצא שלא היתה שדה קנויה לו דהא לכי מייתית קני מעכשיו אמר ליה והא לא אייתי, ומעות הרשאומות כמלוה בעלמא היו אלא מוכר וזה אכל פירות בשכרו: **גמ' מי אוכל פירות.** מכר וקבל מקצת מי אוכל פירות בתוך כך: **מוכר אוכל פירות**: לקמיה מוקי לה בספר דדמפרש ולא פליגי כו' **מעלין** - מפקידין אותו ביד אלים: **אם** יגמור מקחו יתנם ללוקח אם לא, יחזיר המוכר מה שקיבל ויטול פירותיו: **הא דאמר ליה "לכי מייתית קני"**. מוכר אוכל פירות שאין השדה קנויה לו אלא מכאן ולהבא, ועד השתא דידיה אכל: **הא דאמר ליה "לכי מייתית קני מעכשיו"**. אין זה אלא תנאי שאם יקיים תנאו יהא השדה קנוי לו מן היום, ואם לא קיים תנאו נמצא שאכל המוכר פירות של לוקח עד שעכשיו בשכר המתנת מעותיו: **תני רב אפרא** - ואלא היה מפורש במשנה מתי שניהן מותרין ומתי אסורין ופי' רבא מסברא: **"קני מעכשיו כשיעור זוזך"** - והשאר לכי מייתית קני, זה אוכל פירות קרקע המגיע לדמים שנתן ונמצאו אוכל השאר: **"לכי מייתית קני"** - הכל מעכשיו שניהם אסורין כדפריש לעיל: **"לכי מייתית קני"**; עד דמייתי, שדה של מוכר הוא: **"קני מעכשיו, וזוזי ליהוי הלוואה גבך"** - כיון דאקנייה מעכשיו הרי היא של לוקח, ואם יאכל מוכר פירות בשכר המתנת מעות יאכלם: **לד אחד** - דלמא אתי לידי רבית, דלמא לא אתי כולי: אם מוכר אוכלם אלא נמר לוקח מקחו אין כאן רבית, דאמר רב יהודה אמר שמואל: כל מי שאין לו אין לו רבית, אלא אם כן עכשיו בה כלום ואפילו נמר הלכך פירי דהשתא רבית הן חלנו

והיכא דאמר ליה "קני מעכשיו וזוזי ליהוי הלוואה גבך" הרי קנויה לו מעכשיו, ואם יאכל מוכר פירות הרי הוא רבית: **משכן לו בית** - ברייתא היא: **בדמים הללו** - פסק לו דמים מועטים להוסיף לו על מעות הלואה להלמיתה בידו אם בא למוכרה: **לד אחד** - הא' נמי דלמא לא אתי לידי רבית - דלא יהא למוכרה לעולם ולרבי יהודה אם יהא למוכרה מותר לזה לקבלה בדמים שפסק דמתחילת התנאי לד אחד הוא דהוה ברבית: **מכר לו בית** - מוכר "ע"מ כן אני מוכר לך שכשיהיו לי מעות החזירם לי ומוזל: **לכשיהיו לך מעות אחזירם לך** - הלוקח אמר לו מאילו כן: **מוכר**: ולקמיה מפרש טעמא: **מאן תנא** - אחיסור קאי: **כ"ל דאמר ליה מדעתא** - נמי חזר וקיבל מעותיו, עד שכשיו שלו היצה וחוזר ומוכרה לו, אבל ריש"א שע"כ צריך להחזיר מעיקרא לאו מכר הוא: **אלא באחריות** - שאם יטרפנה בעל חוב שלי לא אחזיר לך כלום וכגון דפרים ליה הכי בהדיא בטרשא, דאי מסתמא הא מוקמינא לחריות מעות סופר: **מגבינא שופרא שבחא ופירי** - מעידית שבגבינה אפרע לך אם השבח שתשבית והפירות שיטרפו ממך: פטומי